

การสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) : กรณีศึกษาผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา

DESIGNING FASHION FROM DECONSTRUCTION PROCESS : CASE STUDY IKAT SILK IN PAKTHONGCHAI, NAKHONRATCHASIMA PROVINCE.

กิตติกรณ นพอดมพันธ์ / KITTIKORN NOPUDOMPHAN

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

FACUTY OF FINE ARTS, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ของ Jacques Derrida ภายใต้แนวความคิดในการออกแบบ การนุ่งขึ้นเบี่ยงแปร ของสตรีชาวอีสานในอดีต มีจุดประสงค์เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง การทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การปฏิบัติทดลองและดำเนินการวิจัยตามกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมาเป็นกรณีศึกษา เพื่อใช้พัฒนาและเพิ่มมูลค่าให้กับต้นทุนทางปัญญาสิ่งต่อไป

ผลจากการศึกษา พบว่า กระบวนการสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้างจากผ้าไหมมัดหมี่พื้นเมือง อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมาสามารถนำมาเป็นวิธีการพัฒนาต่อยอดสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในชุมชน และเป็นการขยายฐานกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้ผ้าไหมมัดหมี่ให้กว้างขวางขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการสื่อสารระหว่างนักออกแบบกับช่างทอพื้นบ้านให้เกิดความเข้าใจในจุดประสงค์การออกแบบโดยมีการร่วมพัฒนาระหว่างวัสดุและรูปแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นฐานความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
ทฤษฎีการรื้อสร้าง ผ้าไหมมัดหมี่

Abstract

The research of Fashion Design from Deconstruction Theory aims to develop the design and increase the value of Thai Ikat Silk of Pak Thong Chai district in Nakhon Ratchasima Province. It is the research and development that collects data from sampling group, questionnaire, interview and workshop. The case study of the fashion design process is researched on Thai Ikat Silk of Pak Thong Chai district in Nakhon Ratchasima Province in order to develop and increase the value of local wisdom in textile.

The research results conclude that the Fashion Design from Deconstruction Theory of Thai Ikat Silk of Pak Thong Chai district in Nakhon Ratchasima Province can be used to develop clothing, to increase the value of local product and to expand the target group of Ikat silk user as well as to be the communication guideline between designer and local weaver to understand the design objective and to co-develop the material and the style; all of which support the knowledge and understanding in textile development in the future.

Keywords : Fashion Design, Deconstruction Theory, Thai Ikat Silk

บทนำ

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ ทำให้ทราบว่า มีการใช้และค้าขาย ผ้าไหมกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา เรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2444 ได้ว่าจ้าง ดร. คาโมทาโร่ โทยามา ผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่น มาพัฒนาการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การสาวไหม และการทอผ้าไหมของไทย ได้จัดตั้งกรมช่างไหม ซึ่งตั้งขึ้นในกระทรวงเกษตรธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2446

โดยครั้งนั้นได้มีการก่อตั้งกองช่างไหมเมื่อปี พ.ศ. 2447 ที่เมืองนครราชสีมา เป็นที่แรก เพื่อให้เป็นไปตามโครงการพัฒนาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแก่ราษฎร และการจัดตั้งกรมช่างไหมในครั้งนี้แสดงให้เห็นความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการทำนุบำรุงอุตสาหกรรมไหมให้เจริญขึ้น (นิติ กสิโกศล, 2535:60)

การส่งเสริมการทอผ้าไหมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันมาตลอดเพราะเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่มีคุณค่าและความสวยงาม แม้แต่พระเจ้าอยู่หัวพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงให้ความสำคัญ ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลว่า หัตถกรรมสิ่งทอผ้าไหมนี้จะยังประโยชน์ให้กับประเทศชาติ หากแต่ในเวลาต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นอีกพระองค์หนึ่งที่เห็นถึงความสำคัญนี้ และถือเป็นจุดเปลี่ยนอันสำคัญของอาชีพและสายการผลิตผ้าไหมของไทย

ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 ทรงพอพระราชหฤทัยในความงามของผ้าไหมที่ราษฎรได้สวมใส่มารับเสด็จ พระองค์จึงทรงเลือกงานผ้าไหมเป็นอาชีพเสริมให้กับราษฎรด้วยพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านไว้มิให้สูญหายไปจากแผ่นดินไทย “ในที่สุด ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ” ขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2519 จากเงินที่ข้าราชการบริพารและผู้มีจิตศรัทธาทูลเกล้าถวาย โดยพระองค์ทรงรับเป็นองค์ประธาน เพื่อจะได้ดำเนินการช่วยเหลือให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากงานฝีมือที่เขาค้นเคยด้วยการทอผ้าไหมไว้เป็นอาชีพเสริมและกลายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนมากขึ้น และมีพระราชดำริว่าหากมีการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อผลิตเส้นไหมในประเทศได้มากขึ้นแล้ว จะเป็นการช่วยเหลือราษฎรให้มีอาชีพ และลดค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อเส้นไหมจากต่างประเทศ” (ททท., 2535:17)

เพื่อให้สายการผลิตในหัตถกรรมสิ่งทอผ้าไหมมีความครบวงจรและชิ้นงานที่มีคุณภาพตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและมติคณะรัฐบาล ในวันที่ 4 ธันวาคม 2552 “กรมหม่อนไหม” ได้รับการสถาปนาเป็น กรมลำดับที่ 14 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านต่างๆ ได้แก่ งานวิจัย งานส่งเสริม งานรักษาคู่มือกรรม รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหม่อนไหมอย่างครบวงจร ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการหม่อนไหมตั้งแต่เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนสืบสาน จรรยาลง สร้างภาพลักษณ์ของไหมไทยอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งภารกิจทั้งหมดล้วนเป็นไปเพื่อสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงในอาชีพหม่อน

ไหมสืบไป (กรมหม่อนไหม,ออนไลน์)

โครงการของรัฐบาล เอกชน ทุกภาคส่วนล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญในการทอผ้าไหมและการแปรรูปเพื่อสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ต่างในการออกจำหน่าย นำรายได้เข้าสู่ประเทศจากการรายงานสรุปสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการตลาดหม่อนไหมไตรมาส 4/2555 ของกลุ่มเศรษฐกิจการตลาดสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีหม่อนไหม กรมหม่อนไหม ในฐานะของสินค้าไหมไทย ที่ผลิตและส่งออก วัตถุดิบไหม ผ้าไหม และผลิตภัณฑ์ไหม ในปี 2555 ผลสรุปว่า

“มีการเพิ่มขึ้นของการส่งออกที่ 31.99% เมื่อเทียบกับปี 2554 โดยในปี 2555 ผลิตภัณฑ์ไหมมีมูลค่าการส่งออกสูงสุดที่ 445,226,591 บาท คิดเป็นสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกถึง 50.37% เศษไหมมีการส่งออกเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่แล้วสูงที่สุดที่ 240.08% ในขณะที่ด้ายไหมเป็นสินค้าชนิดเดียวที่มีการส่งออกลดลงเมื่อเทียบกับปี 2554 ที่ (-)98.72% สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการส่งออกของประเทศไทยที่ค่อยๆ ปรับตัวจากผู้ผลิตเพื่อส่งออกในขั้นการผลิตของวัตถุดิบเป็นการแปรรูปเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์ไหมมากขึ้น” (เอกสารกรมหม่อนไหม, 2555 หน้า 4)

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้การพัฒนาไหมไทยเพื่อการแข่งขันในโลกแห่งอนาคต มิใช่เป็นการผลิตวัตถุดิบเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมและผ้าไหมให้มีความหลากหลายตามรสนิยมของผู้บริโภคที่กระจายอยู่ทั่วโลก โดยการแปรรูปวัตถุดิบจากผ้าไหมเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนั้นเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างผลกำไรกว่าหลายเท่าตัวจากมูลค่าเดิมของวัสดุ จึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาการออกแบบให้มีความหลากหลายเพื่อให้ตอบสนองกับแนวโน้มการส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าไหมประเภทเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่กำลังสูงขึ้น ประกอบกับการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากผลิตภัณฑ์พื้นบ้านสู่การค้าภายในปะเภทและต่างประเทศตามโครงการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อให้อุตสาหกรรมไหมไทยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมพื้นถิ่นไทยสืบต่อไป

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของผ้าไหมพื้นบ้าน ของจังหวัดนครราชสีมา ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานในฐานะเป็นฐานการผลิตหัตถกรรมสิ่งทอระดับประเทศในยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน และคุณค่าแห่งความงามของผ้าไหมมัดหมี่ที่เป็นผลิตภัณฑ์อันโดดเด่น ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะทดลองพัฒนาการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ให้มีรูปลักษณ์อันสะท้อนกับความเป็นพื้นถิ่นอีสาน รวมไปถึงผลิตภัณฑ์นั้นได้ด้วย

ผู้วิจัยมีความสนใจในทดลองการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายผ่านทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ซึ่งเป็นทฤษฎีแนวความคิดหนึ่งที่อยู่ในยุค Post-Modern โดย Jacques Derrida ซึ่งจะเน้นความเชื่อมโยงเกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์ ซึ่งน่าที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบอีกรูปแบบหนึ่ง ในการทดลองวิธีการสื่อสารในเชิงสื่อความหมายรูปแบบเครื่องแต่งกายอีสานร่วมสมัยลงไปในงานได้

สุภากร จันทวานิช.(2551: 234). กล่าวถึงหลักทฤษฎีการรื้อสร้างไว้ว่า

“Jacques Derrida เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ขึ้นในประเทศฝรั่งเศสช่วงปลายศตวรรษที่ 1960 โดยในปรัชญาเน้นการตั้งคำถามเกี่ยวกับสัญญา สัญลักษณ์ แต่ไม่ได้เป็นการรื้อทำลายโครงสร้าง แต่เป็นการค้นหาความหมายใหม่จากความหมายที่เคยมีอยู่แล้ว ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซม แต่เป็นการค้นหาและทำสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เดิมแต่ใหม่และดีกว่า หรืออาจจะหมายถึงการพยายามหาคำตอบจากสิ่งที่มีอยู่ เพราะนำมาสร้างให้ดีกว่าเดิม ละทิ้งแนวคิดความเชื่อแบบเดิมๆ ในยุคของ Modern เพื่อต้องการสร้างวาทกรรมใหม่จากวาทกรรมเดิม แต่ถึงอย่างไรก็ยังไม่มีลัทธิประเพณี ความเชื่อของแต่ละพื้นที่เข้าไว้ด้วยกัน

หลังจากนั้นยังมีงานเขียนเรื่อง *Basic Problem of Phenomenology* ผลงานของ Martin Heidegger ที่ถูกตีพิมพ์ในปี 1927 กล่าวถึง ปรากฏการณ์วิทยาเป็นชื่อของวิธีการอันหนึ่งในการศึกษาปรัชญาของ Heidegger ในการศึกษาสามารถแบ่งวิธีดังกล่าวได้ 3 ขั้นตอน คือ การลดทอน, การสร้าง, และการทำลาย (Reduction/Construction/Destruction) ดังนั้น Derrida จึงใช้กระบวนการดังกล่าวตั้งชื่อแนวคิดในระบบรื้อสร้างจนถึงปัจจุบัน ซึ่งคำนี้อาจมีความเกี่ยวข้องกับบางสิ่งบางอย่างได้ทั้งงานทางด้านภาษาศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ด้วย”

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้เห็นว่าการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในยุคศิลปะหลังสมัยใหม่นั้น สามารถสื่อสารความคิดผ่านชิ้นงานเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจในทดลองการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายผ่านทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) เพื่อสะท้อนแนวความคิดการสื่อสารเรื่องราว ขนบธรรมเนียมประเพณีการนุ่งห่มแบบอีสานให้กลับมามีร่วมสมัยและสวมใส่ได้จริงในโลกปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นวิธีการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้ วัสดุที่เป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่มีมีการทออันประณีต ลวดลายที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองตามวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการพัฒนารูปแบบสินค้าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอปทุมชัย จังหวัดนครราชสีมา ตามแนวทางทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction)

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

เป็นการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตามแนวทางทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) เพื่อให้เกิดรูปแบบโครงสร้าง และลวดลายใหม่ๆ ให้กับเครื่องแต่งกาย ด้วยการนำผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอ ปทุมชัย จังหวัดนครราชสีมา มาใช้ร่วมกับแนวคิด “การนุ่งขึ้น เบี่ยงแปร” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมสมัยภายใต้โครงสร้างเครื่องแต่งกายของจารีตดั้งเดิมอีสาน โดยการออกแบบจะเน้นกลุ่มผู้บริโภค 25-45 ปี

โครงการนี้ประกอบด้วยการออกแบบต้นแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย จำนวน 10 ชุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ เอกสารงานวิจัย
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไหมไทย ผ้าไหมปักธงชัย
 - 1.2 ศึกษาข้อมูลผ้ามัดหมี่
 - 1.3 ทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction)
 - 1.4 ศึกษาข้อมูลการนุ่งห่ม แบบจารีตอีสานโบราณ
2. นำเสนอแนวคิด
3. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตามแนวคิดทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) เพื่อทำการออกแบบร่าง (Sketch Design) และคัดเลือก 10 แบบ เพื่อสรุปแบบ Flat Sketch
4. สร้างแบบ ตัดผ้าดิบ ลองชุดพร้อมปรับแก้
5. คัดเลือกผ้าไหมมัดหมี่ วางลายผ้าที่เลือกลงบนชุดร่าง
6. ตัดเย็บผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และทำการลองชุดเพื่อการแก้ไข
7. เสนอผลงานการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในรูปแบบของการจัดแสดงงานหรือนิทรรศการ

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรต้น – ผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปรตาม – แนวคิดในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายภายใต้ทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) : กรณีศึกษาผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นงานวิจัยแบบวิจัยสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมมัดหมี่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ให้มีความร่วมสมัย ลดต้นทุนในการผลิต เสริมมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และเป็นการนำเสนอวิธีการออกแบบให้ร่วมสมัย เพื่อเป็นต้นแบบในการต่อยอดภูมิปัญญาชุมชนต่อไปในอนาคต สรุปได้ดังนี้

แนวความคิด ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมมัดหมี่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่

1. แนวคิดเรื่องบริบททางวัฒนธรรมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหมมัดหมี่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในชุมชนมีทอผ้าไหมมัดหมี่ในรูปแบบอนุรักษณ์ ลายโบราณแบบดั้งเดิมและได้มีโครงการพัฒนาลายและสีของผ้าไหมมัดหมี่เพื่อให้เกิดความร่วมสมัยอยู่แล้ว หาก

แต่การประยุกต์ลายใหม่นั้น คนในชุมชนที่ใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอผ้าไหมมัดหมี่ ยังไม่เข้าใจในการวางแผนเพื่อตัดเย็บ โดยใช้รูปแบบการตัดเย็บเดิมๆ ทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้า มีลักษณะเดิมๆ ไม่สามารถจูงใจผู้บริโภคและกลุ่มผู้ใช้ผ้าไหมมัดหมี่ในชุมชนได้

2. แนวคิดเรื่องการตลาด ได้กลุ่มลูกค้ากว้างขึ้น จากรูปแบบใหม่ๆ ที่นำเสนอถึงการใช้ผ้าไหมมัดหมี่ที่มีอยู่แล้วในชุมชนอำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา ทำให้เกิดการระบายสินค้าด้วยการแปรรูปเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการขยายฐานผู้ใช้จากกลุ่มผู้ใหญ่และกลุ่มคนทำงานราชการในชุมชน ไปสู่กลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มผู้มีกำลังซื้อในสังคมเมือง

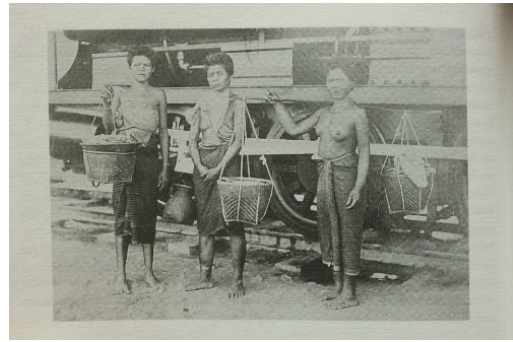
แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ และทฤษฎีในการออกแบบ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา ทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถสรุปตามลำดับขั้นตอนการพัฒนางานดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดปัญหาหลัก โดยการวิเคราะห์การบริโภคผ้าไหมมัดหมี่อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าสาเหตุในปัจจุบันชุมชนได้มีการผลิตผ้าไหมมัดหมี่คุณภาพดีได้อย่างต่อเนื่อง หากแต่การนำเสนอถึงรูปแบบการแปรรูปจากผลิตภัณฑ์สิ่งทอไปสู่ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสำเร็จรูปนั้นมีจำนวนน้อย และยังมีรูปแบบที่ไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้สินค้าผ้าทอจำหน่ายออกในปริมาณที่น้อย เหลือสินค้าค้างคองานมาก โดยเฉพาะกลุ่มผ้าร่วมสมัยบางชนิด ที่คนกลุ่มเป้าหมายไม่มีความเข้าใจที่จะนำผ้าชนิดนั้นไปตัดเย็บ ดังนั้นรูปแบบและวิธีการใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจึงเป็นปัญหาหลักและเป็นขอบเขตของปัญหาการสร้างกระบวนการออกแบบในครั้งนี้ กล่าวคือยังไม่มีรูปแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมาที่สามารถสื่อสารและดึงดูดกลุ่มเป้าหมายและเพิ่มมูลค่าสินค้าที่มาจากกลุ่มผ้าไหมมัดหมี่ได้

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่ใช้ผ้าไหมมัดหมี่อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นเพศหญิง อายุตั้งแต่ 38 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการและครูตามโรงเรียน อิทธิพลต่อการเลือกผ้าไหมมัดหมี่คือ เพื่อการอนุรักษ์ใช้ในการแสดงภาพลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยมีทัศนคติว่าเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมมัดหมี่นั้นเป็นผ้ากลุ่มผู้สูงอายุนิยมใช้ แต่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายที่ตัดเย็บจากผ้าไหมมัดหมี่ที่สวยงาม ทันสมัย มีแนวโน้มจะนำมาใช้สอยมากยิ่งขึ้น

3.3 การสร้างแนวคิดหลัก เป็นการทำผลงานการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจาก “นุ่งขึ้น เบี่ยงแปร” ซึ่งเป็นลักษณะของการแต่งกายตามจารีตในอดีตของชาวอีสาน โดยมีการใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายหลักในการสวมใส่นั้นคือ ท่อนล่างนิยมสวมผ้าซิ่น ผืนผ้าที่เย็บเป็นถุง อาจประกอบขึ้นจากผ้าจำนวนตั้งแต่ 1-3 ชิ้น เย็บต่อกันตามขนาดตัวของผู้นุ่งใส่ อีกทั้งบางครั้งการเย็บต่อโครงสร้างของผ้าซิ่นมีนัยยะทางสังคมเพื่อแสดงถึงความเป็นพิธีการ พิธีกรรมของชาติพันธุ์ตามแต่ละวัฒนธรรม ส่วนท่อนบนนิยมห่มผ้าหรือมีการเบี่ยงแปร คือการใช้ผืนผ้าอีกชิ้นในการห่มตัว

ด้านบน ซึ่งทั้งสองส่วนเป็นการนุ่ง มัด ผูก ไม่มีการตัดเย็บเข้าตัว

การแต่งกายในอดีตของสตรีอีสาน (ที่มา: หอจดหมายเหตุแห่งชาติ)

ชนบทธรรมเนียมการแต่งกายของสตรีอีสาน ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและถือปฏิบัติมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งมีสำนวนคำสอนกล่าวใน “ผญา” (สุภาษิตในสังคมอีสาน) ไว้ว่า “เป็นผู้หญิงต้องมีเรือนสามน้ำสี่ ดินผม ให้หล้าเกลี้ยงดินลั่นให้หล้าเพียง” ซึ่งหมายความว่าสตรีในสังคมอีสานต้องประพฤติปฏิบัติตัวดี มีความเรียบร้อยทั้งการแต่งกายและความเป็นอยู่ในครัวเรือน (รพีพงษ์ โชติธรรวิสุทธิ์, 2551.) หรือแม้แต่วิธีการใช้ผืนผ้าแบบดั้งเดิม มีกฎระเบียบทางสังคมที่เรียกว่า “คะลำ” หรือความเชื่อในข้อห้ามทางสังคมอีสานที่มีการกำหนดการใช้ซิ่นมัดหมี่ของสตรีอีสานไว้อย่างเคร่งครัดเช่นกัน เช่น ห้ามไม่ให้แต่งกายสีเดียวกันหรือลายเดียวกัน ห้ามใช้ผ้าที่ถวายพระมาตัดเสื้อผ้า ห้ามเอาผ้าซิ่นกลางวันไปนุ่งในตอนกลางคืน ห้ามนุ่งผ้าด้านนอกกลับเข้าไปข้างใน ห้ามใส่เสื้อที่มีกระดุมด้านหน้าไปใช้ด้านหลัง ห้ามเย็บหรือสอยเสื้อขณะที่ยังสวมใส่ ห้ามใส่ซิ่นผืนเดียว ดังคะลำที่ห้ามไม่ให้แต่งกายสีเดียวกันหรือลายเดียวกันด้วยความเชื่อที่ว่า “การใช้ผ้าไหมมัดหมี่ของชาวอีสานที่ใช้ทั่วไป ในสมัยก่อนมีข้อห้ามหรือคะลำหลายอย่าง เช่น ห้ามเอาผ้ามัดหมี่มาตัดเป็นเสื้อผ้าทั้งชุด เพราะผ้ามัดหมี่ถูกทอขึ้นเพื่อใช้เป็นผ้านุ่ง เป็นผ้าที่ใช้กับส่วนล่างจะไม่นำมาปะปนกับผ้าส่วนบนที่นิยมเป็นผ้าพื้นใช้ห่มตัวหรือตัดเป็นเสื้อ คนโบราณจะแยกการใช้งานระหว่างผ้าส่วนบนและส่วนล่างอย่างชัดเจน เพราะถือว่าผ้าส่วนล่างเป็นผ้าที่ไม่สะอาด การเอาผ้ามัดหมี่มาตัดเสื้อชุด จะทำให้คนอื่นมองว่าไม่รู้จักกาลเทศะไม่เหมาะสมไม่ควร” (คำประเียน โพธิ์เพชรเล็บ, 2545:22).

จึงจะเห็นได้ว่าความสำคัญของผ้าซิ่นกับวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาวอีสาน ที่มีการเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันอย่างแน่นอน ดังนั้นเพื่อให้ความหมายในความเป็นผ้ามัดหมี่กับการแต่งกายในแบบจารีตอีสานถูกสื่อสารออกไปในบริบทร่วมสมัย ผู้วิจัยจึงใช้หลักการตามแนวคิดการรื้อสร้างของ Jacques Derrida มาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจาก “การนำเสนอโครงสร้าง การนุ่งขึ้น เบี่ยงแปร” ด้วยแนวทางในการออกแบบที่ทำลายกฎของการสวมใส่ตามจารีตนิยมในขณะนั้น

การออกแบบครั้งนี้มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เพราะฉะนั้นแนวคิดและการออกแบบคือความทันสมัยของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าเครื่องแต่ง

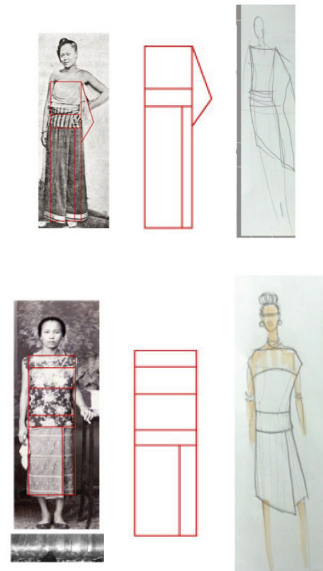
จากผ้าไหมมัดหมี่อำเภอบึงขชัย จังหวัดนครราชสีมาที่มีกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นและสามารถนำเสนอรูปแบบใหม่ๆ ได้ ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดหลักจาก สิ่งที่เป็นทัศนคติเดิมของกลุ่มเป้าหมายคือ การอนุรักษ์ กับความคาดหวังในการออกแบบเครื่องแต่งกายในรูปแบบใหม่ ทำให้ความคิดในการทำงานด้วยกระบวนการทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ด้วยการทำงานบนพื้นฐานรูปร่างทรงเก่าในเชิงการอนุรักษ์แต่มีการปรับประยุกต์ รื้อ สลายรูปแบบ แล้วนำมาประกอบใหม่เพื่อให้เกิดรูปแบบใหม่บนฐานความคิดเดิม ซึ่งจะใช้เป็นกระบวนการทดลองออกแบบครั้งนี้

3.4 การออกแบบร่าง ผู้วิจัยใช้รูปแบบเครื่องแต่งกายไทยอีสานแบบดั้งเดิม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้าง(Pattern)ของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยผ่านทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ด้วยการนำเสนอในแนวคิดการทำลายรูปแบบจารีตการแต่งกายแบบดั้งเดิมแต่ในขณะเดียวกันก็เป็นความสร้างสรรค์ในอีกรูปแบบหนึ่ง จึงทำให้เห็นว่า “การออกแบบและการต่อต้านการออกแบบนั้นมีความสำคัญเท่าเทียมกัน” และตรงกับความคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปะในยุคศิลปะหลังสมัยใหม่ของศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธุ์ ที่กล่าวไว้ว่า “ไม่มีการสร้างสรรค์ใดที่ไม่ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งเก่า”

ภาพแสดงแนวคิดการสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

ผู้วิจัยทำการเลือกรูปการแต่งกายของสตรีชาวอีสานที่เป็นพื้นฐานข้อมูลในการแต่งกายแบบจารีตอีสานนั้นคือการสวมชิ้น เบี่ยงแพร อีกทั้งยังมีรูปภาพที่แสดงถึงการแต่งกายตามท้องถิ่นต่างๆที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปประมาณ 50 รูป เพื่อใช้ในการทดลองออกแบบตามทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ด้วยการนำเสนอในแนวคิดการทำลายรูปแบบจารีตการแต่งกายแบบดั้งเดิมเพื่อใช้ในการออกแบบโครงสร้างใหม่ที่ยังมีสามารถเชื่อมโยงถึงรูปแบบการแต่งกายในอดีตได้ ด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

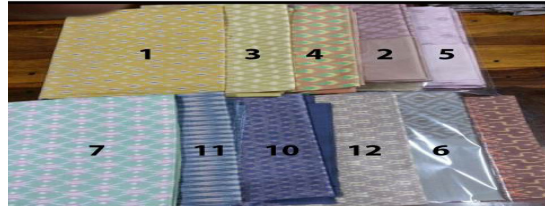

ตัวอย่างขั้นตอนในการออกแบบจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction)

1. เลือกรูปภาพการแต่งกายแบบอีสาน (วัฒนธรรมลาว) เพื่อนำมาแบ่งโครงสร้างจากการนุ่งชิ้นเบี่ยงแพรในอดีต เกิดเป็นเส้นกริด(Grid) เป็นเส้นแบ่งพื้นที่และโครงสร้างใหม่ ซึ่งแต่เดิมเส้นเหล่านี้เกิดจากการนุ่ง การห่มโดยชิ้นผ้าเหล่านี้ไม่ติดกัน แต่ด้วยทฤษฎีการรื้อสร้างที่ทำหน้าที่ทำลายโครงสร้างเดิมเพื่อก่อรูปโครงสร้างใหม่แต่ยังสามารถเล่าเนื้อหาเรื่องราวเดิมได้

2. เมื่อได้โครงสร้างแบบเส้นกริด(Grid) จึงนำมาร่างใหม่บนหุ่น เพื่อทำการปรับสัดส่วน โดยผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะทำให้เส้นทั้งหมดติดกันคล้ายกับทรงถุง(Tube)หรือซัดแซก (Sack)ที่มีลักษณะเสื่อติดกับกระโปรง ซึ่งนั่นเป็นการต่อยอดรูปทรงในสัญลักษณ์ของผืนผ้าชิ้นคือตัวแทนเพศหญิงชาวอีสาน (สุริยา สมุทคุปต์, 2545:5)

3. กำหนดวัสดุลงในพื้นที่โครงสร้างแบบเส้นกริด(Grid) แต่ละช่อง โดยการออกแบบครั้งนี้ กำหนดวัสดุผ้าให้มีการผสมผสานกัน จำนวน 3 ชนิด คือ ผ้าไหมลายมัดหมี่ ผ้าไหมสีพื้นสองเส้น และผ้าชีฟอง โดยการทำงานการออกแบบครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกผ้าไหมมัดหมี่ประเภทผ้าชุด(ทอลายมัดหมี่และผ้าพื้นในผืนเดียวกัน) โดยเลือกแบบลวดลายและสีในกลุ่มที่มีการประยุกต์จากวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งเป็นผ้าที่มีขนาดหน้ากว้าง 1.2 เมตร ยาว 4 เมตร ซึ่งเป็นขนาดที่ผู้บริโภคสามารถซื้อแล้วนำไปตัดเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ โดยผู้วิจัยต้องการทดลองออกแบบจากข้อจำกัดพื้นฐานของการดำเนินงานการผลิตของชุมชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อไม่ต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต หากแต่เป็นการนำเสนอการออกแบบจากสิ่งที่เหลือจากจำหน่ายเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากสินค้าที่มีหรือสินค้าที่เหลือตกค้างในชุมชนนั่นเอง และการกำหนดวัสดุผ้าชนิดอื่นเข้ามาเพื่อให้งานออกแบบมีภาพลักษณ์ในการประยุกต์ระหว่างวัสดุเก่ากับใหม่ ซึ่งจะทำให้ผ้าไหมมัดหมี่มีความร่วมสมัยยิ่งขึ้น

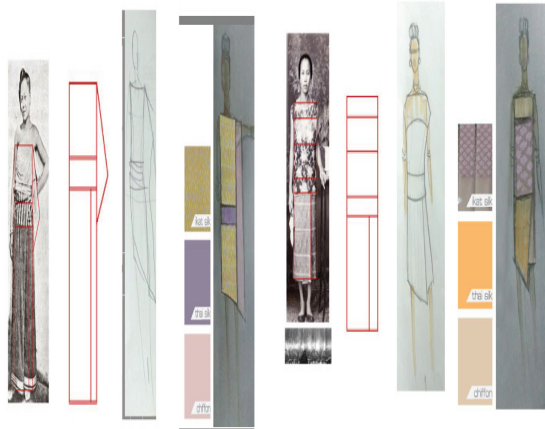
ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน ในชุมชน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา
แบบดั้งเดิม(ชาย) และแบบประยุกต์(ขวา)

4. กำหนดสีในคอลเลกชันให้เป็นกลุ่มสีพาสเทล (Pastel Color) คือสีในวรรณะต่างๆ ที่เกิดจากการเอาสีขาวมาผสมเพื่อลดความเข้มข้นของเนื้อสีลง ให้ความรู้สึกนุ่มนวล อ่อนหวานและโรแมนติก การกำหนดกลุ่มสีพาสเทลนี้ มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ

1) ช่วยขับลวดลายของผ้าไหมมัดหมี่แบบประยุกต์ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีลายบนสีโมโนโทน และส่วนใหญ่เป็นสีอ่อน ให้ความชัดเจนนุ่มนวลมากยิ่งขึ้น

2) กลุ่มสีพาสเทลเหมาะที่จะใช้ในเสื้อผ้าหน้าร้อนหรือกลุ่มประเทศที่มีช่วงฤดูร้อนยาวนาน เพราะสีทำให้เกิดความสบายตา ไม่กักเก็บความร้อนสะท้อนแสงแดดได้ดีกว่ากลุ่มสีเข้ม

3) กลุ่มสีพาสเทลเป็นกลุ่มสีที่นิยมใช้ในระดับสากล และเป็นกลุ่มสีที่ช่วยทำให้ผู้สวมใส่ดูอ่อนวัย อีกทั้งยังเป็นการช่วยทำให้ภาพลักษณ์ของผ้าไหมมัดหมี่มีความอ่อนวัย สดใส อ่อนโยน

การใช้แรงบันดาลใจกลุ่มสีพาสเทล (Pastel Color) ในงานการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

ดังนั้นในการออกแบบครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบร่างโครงสร้างเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยนำแรงบันดาลใจจากการแต่งกายแบบอีสานดั้งเดิม (เส้น รูปทรง รูปร่าง) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบให้เห็นเอกลักษณ์ที่มีความเฉพาะถึงความเป็นถิ่นฐานเดิม ผ่านกระบวนการประยุกต์จากทฤษฎีการก่อสร้าง ซึ่งผู้วิจัยใช้กระบวนการลดรายละเอียดของเครื่องแต่งกายแบบเดิม ด้วยการหลอมละลายให้เสื้อผ้าแบบเก่าตัดยัดกันเป็นชิ้นเดียวกัน แต่ยังคงยึดลักษณะของเส้นและโครงสร้างไว้เป็นเป็นลายละเอียดให้กับโครงสร้างใหม่ อีกทั้งยังเป็นจังหวะการตัดเส้นเพื่อกำหนดพื้นที่ในการตกแต่งลายมัดหมี่หรือผ้าไหมพื้นได้อีกด้วย โดยทั้งหมดของการศึกษาทดลองนี้คำนึงถึงความเป็นไปได้ในการผลิตโครงสร้างของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก่อนการจัดวางลวดลายและสีจากผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่ทอจำหน่ายในอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการออกแบบครั้งนี้ใช้การร่างแบบจากรูปการแต่งกายของสตรีชาวอีสานในอดีตที่ผ่านกระบวนการความคิดด้วยการดึงโครงสร้างตามทฤษฎีการสร้างจำนวนทั้งหมด 16 รูปแบบ ดังนี้

การร่างแบบจากแนวคิดจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) จำนวน 16 แบบ

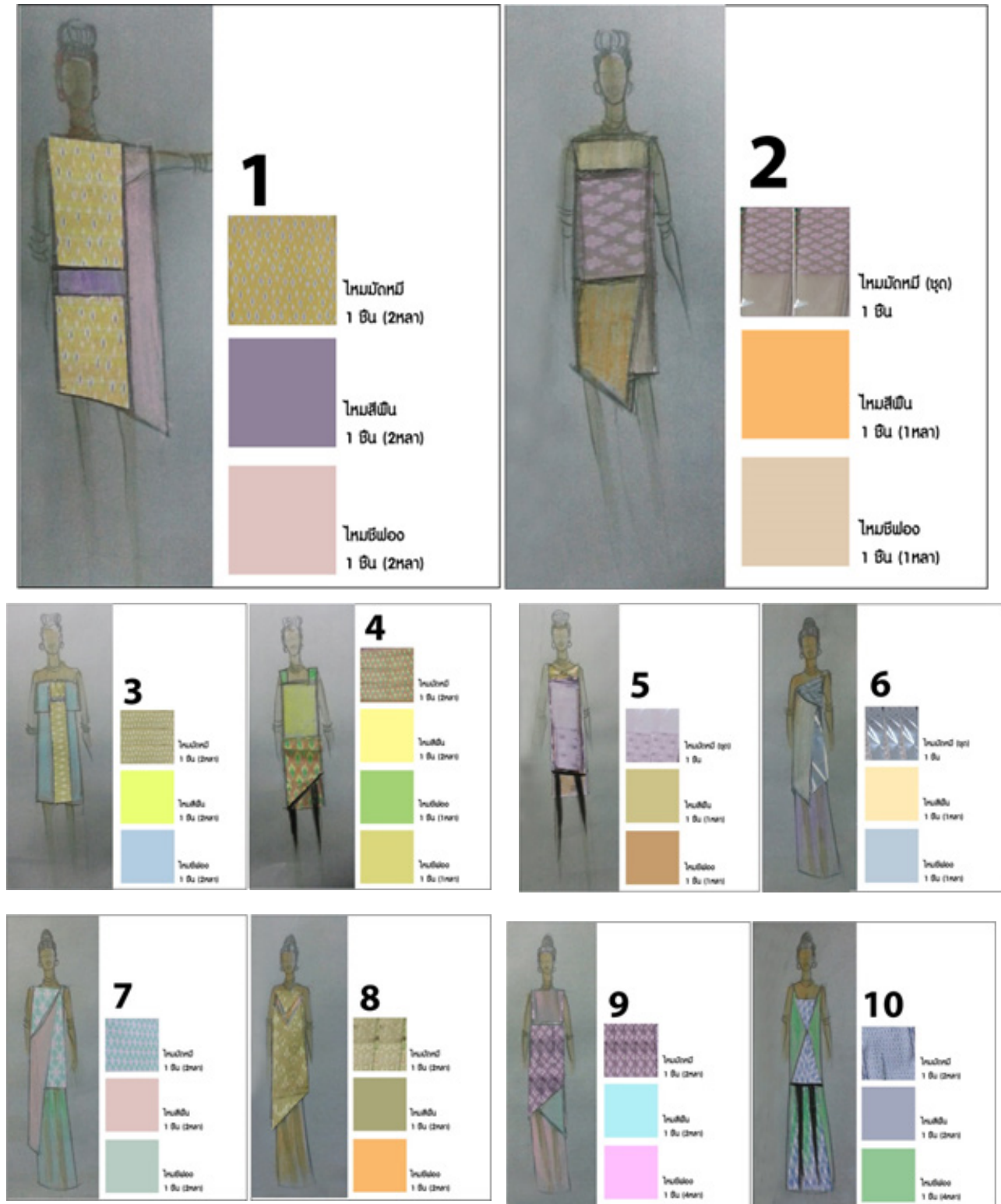

3.5 การคัดเลือกแบบ ผู้วิจัยนำแบบร่างเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ออกแบบแล้วจำนวน 16 รูปแบบ นำมาคัดเลือกแบบด้วยการสอบถามเรื่องแนวโน้มความนิยมต่อแบบร่างเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) จากกลุ่มผู้บริโภคจำนวน 50 คน ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พร้อมกับเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจำนวน 4 ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสมกับรูปแบบที่มีความแตกต่างและความเป็นไปได้ในการผลิต ได้แบบร่างที่มีความเหมาะสมจำนวน 10 แบบ ดังนี้

แบบที่คัดเลือกเพื่อนำไปผลิต พร้อมับรายละเอียดวัสดุและสีส้น

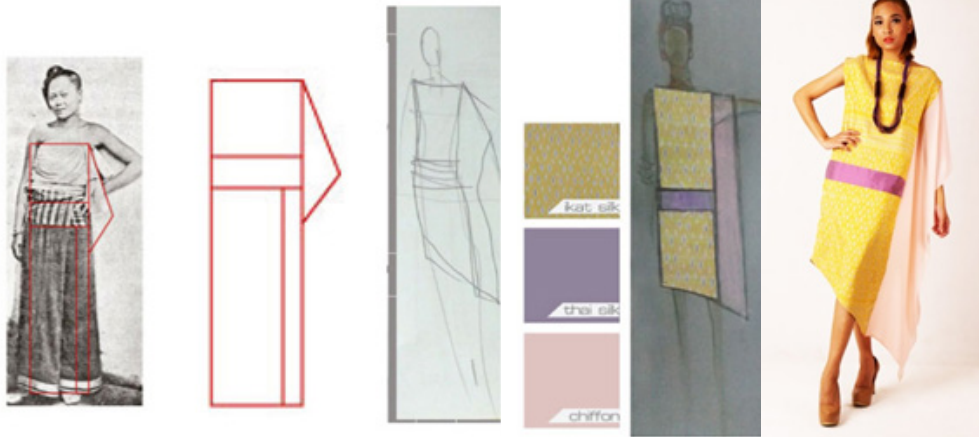
3.6 การผลิตและการประเมิณการออกแบบ ในส่วนการผลิตเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้มีการกำหนดขนาดสัดส่วนผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าไหมสีพื้น และผ้าชีฟอง ในแพทเทิร์นตามแบบที่ร่างไว้เพื่อกำหนดในขั้นตอนการสร้างต้นแบบ และนำไปสู่การตัดเย็บจริง รวมถึงการกำหนดรูปแบบเสื้อผ้าเป็นการกำหนดเรื่องราวของคอลเล็คชั่น เพื่อการนำเสนอและจัดแสดงผลงานต่อไป พบว่ามีการปรับแบบและโครงสร้างจากเดิมประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้ลงตัวกับโครงสร้างของผู้สวมใส่ ในส่วนการบริหารจัดการผ้าชุดที่เป็นโจทย์งานนั้นสามารถบริหารจัดการพื้นที่ของผืนผ้าที่มีในการตัดเย็บได้เพียงพอ ซึ่งบางแบบนั้นใช้วิธีการเพิ่มพื้นที่ของผ้าชีฟองที่เป็นส่วนเสริมให้มากขึ้นเพื่อให้พื้นที่ผ้าไหมมัดหมี่ที่มีสามารถตัดเย็บได้พอกับแบบที่สร้างไว้

เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ผ่าน การสร้างสรรค์จากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction)

จากการประเมินผลการออกแบบ สรุปได้ว่า การกระบวนการออกแบบการสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) : กรณีศึกษาผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอบึงนครชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยกำหนดไว้นั้น สามารถสร้างความพึงพอใจต่อกลุ่มเป้าหมายในระดับมากถึงมากที่สุด โดยผู้วิจัยใช้ผ้าไหมมัดหมี่ที่ทอจำหน่ายแบบชุด แบบลวดลายและกลุ่มสีที่มีการประยุกต์เพื่อให้เข้ากับผลงานที่ร่วมสมัย เป็นสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด อีกทั้งรูปแบบของเส้นและโครงสร้างที่ลดทอนมาจากเครื่องแต่งกาย

ของอีสานแบบดั้งเดิม การนุ่งชิ้นเบี่ยงแพร ยังคงเห็นในชิ้นงานการออกแบบครั้งนี้ ทำให้เกิดการยอมรับและความพอใจในระดับมาก ที่ยังสามารถคงความเป็นเอกลักษณ์ในลักษณะอนุรักษ์นิยม ไว้ในเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ กล่าวได้ว่าการสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) ทั้ง 10 รูปแบบสามารถนำไปผลิตและใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวันและมีผลต่อการพัฒนาต่อยอดและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอบึงนครชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้ต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากการสร้างสรรค์จากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction)

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการออกแบบ ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากการสร้างสรรค์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากทฤษฎีการรื้อสร้าง (Deconstruction) : กรณีศึกษาผ้าไหมมัดหมี่พื้นบ้าน อำเภอบึงนครชัย จังหวัดนครราชสีมา ยังสามารถต่อยอดต่อไปได้อีก กล่าวคือยังสามารถพัฒนารูปแบบจากแนวความคิดออกไปเพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าสินค้าต่อไปให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการสนับสนุนให้นักออกแบบรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการออกแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในรูปแบบหรือแนวคิดอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผ้าถูกใช้งานตลอดเวลา ไม่ตกยุค
3. ควรขยายผลในการออกแบบเพื่อกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่นที่มีค่านำหนักเฉลี่ยถึงความสนใจที่จะใช้ผ้าไหมมัดหมี่เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เช่นกลุ่ม 25-35 ปี มีความสนใจระดับ มาก จึงน่าจะเป็นตัวเลือกในการทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น
4. ควรมีการพัฒนาลวดลายมัดหมี่ ในมิติของการนำมาใช้เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการจัดวางลายและสีให้เข้ากับโครงสร้างเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2540). **ผ้าพื้นเมืองอีสาน**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Fine Arts Department. (1997). **Isan Textile**. Bangkok: Amarin Printing Publishing.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2535). **เทิดทูนหัตถาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กับงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย.
- Tourism Authority of Thailand. (1992). **To honor Her Majesty Queen Sirikit to traditional Arts**. Bangkok: Pholchal Printing.
- คำประเคียน โพธิ์เพชรเลียบ. (2545). **การศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการใช้ผ้าไหมมัดหมี่ของชาวอำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี**. รายงานการศึกษาค้นคว้าปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Kamprakien Phoeptlele. (2002). **A Study of Beliefs Pertaining to Silk Use in Amphoe Chonnabot Changwat Khon Kaen**. The report of Independents studies in Master in Arts Philosophy Department Khon Khen University. Khonkhen:

Khon Khen University.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). **สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : วิชาษา.

Chairat Chareon-O-ran. (2002) **Semiology, Structuralist and Poststructural to Political Science Studies**. Bangkok: Wipasa.

นิติ กสិโกศล. (2535). **ผ้าไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

Niti Kasikosol. (1992). **Thai Fabric**. Bangkok: Krurusapa Press.

พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. (2545). **วิธีวิทยาการวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Pornsang Wongsingthong. (2002). **Product Design Research Methodology**. Bangkok: Chulalongkorn University.

รพีพงษ์ โชติธรรมวิสุทธิ. (2551). **คำพญาทำนองลำส้อง**. ออนไลน์ : วันเสาร์ที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2551 http://tatee70.blogspot.com/2008/08/blog-post_5185.html

Rapeepong Chotitornwisut. (2008). **Kam PayaL Lam Somg**. Online: Saturday 2nd August 2008 http://tatee70.blogspot.com/2008/08/blog-post_5185.html

ศิริ ผาสุก. (2544.). **ผ้าไหมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

Siri Phasuk. (2001). **Folk Silk**. Bangkok: Odean Store.

สุภากร จันทวานิช. (2551). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Supang Chantawanit. (2008). **Theory of Sociology**. Chulalongkorn University Press.